

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja

1. in 15. dne vsakega
meseca na celi poli.

List za šolo in dom.

Velja

za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 19.

V Ljubljani 1. oktobra 1871.

Tečaj XI.

Tovarštvo.

Y SPOMIN

učiteljskega zborovanja 27. in 28. septembra 1871,

zložil

Andrej Praprotnik.

Zdravo, tovarši in bratje premili,
V pevskem soglasji zedinimo se!
Složni bodimo v veselji in sili,
V slogi nam zlata prihodnost cvetè.

Zdravo, tovarši in bratje premili,
V pevskem soglasji krepímo močí,
Naj bi s tolažbo si srca polnili,
Da nam ugodnejša doba žarí.

Zdravo, tovarši in bratje premili,
V pevskem soglasji si dajmo roké,
Véstno poklicu da bomo služili,
Šoli domači darili srcé!

R e š i t e v

II. vprašanja za 2. okrajni učiteljski zbor v Planini dné 20. in 21. septembra 1871.

Kakošen naj bode učiteljski zbor v duševnem in telesnem obziru.

„V družbi je moč in napredek!“

Že narava nam je mogočni perstokaz, da se enako združuje z enakim. Vsa priroda je pri vstvarjenji resnico tega prizadetja vtemeljila in neprenehaje to še vedno dokazuje. Človek, sin prirode, po milosti stvarnikovi postavljen za vladarja sveta, moral je tudi svoj delež onega hrepenjenja po združevanju sprejeti, in vcepljen mu je tudi res ta nagib korenito v njegovo življenje. Nihče ne more omajati tega čutila, — čutila skupnosti. Zategadel se je človek od nekdanj družil s človekom, sosed s sosedom, družina z družino, naselniki s srenjo, in pozneje narod z narodom. Tukaj je iskati vira moralične moči, po kateri je človeška družba orjaško razcvetlâ. Le po skupnem sodelovanji so starodavni narodi napredovali duševno in telesno. Skušnje vsakdanjega življenja, pozvedbe, opazke, tudi nezgode samcev, kakor tudi celega naroda nakupičile so se v nezmerne zaklade. Rodoljubni človek razverstil si je velikansko gradivo na več delov, da si je olajšal spregled nabranih vrednosti in dosegel po naravi mu odločeno vladarstvo čez ožji svet. Na kupe zložene pridobitve človeškega uma množile so se od veka do veka, in dan danes nič manj ti zakladi ne bogaté, vsaj sleherni donaša v ta ulnjak pozvedbe svojega nikdar mirujočega uma.

Duševno je tedaj človek že davno bil združen s svojim tovaršem. Moralična vez že davno oklepa enakomisleče glave in enakočuteča serca. Le pred javnostjo niso imela taka društva telesne veljave, kar je pa moralični moči ravno tako potreba, kakor zdravemu umu zdravega telesa za izveršitev njegovega sklepa in namena. Postala so društva, in da so se postavno ustanovila, dala je nam vlada dné 15. nov. 1867 društveno postavo, ki smo jo vsi z radostjo sprejeli in se je radi poslužujemo deržeči se svojega gesla:

„V družbi je moč in napredek“.

„Kaj je toraj pojem društva in društvenega zborovanja“, je z omenjeno besedo nekoliko že pojasnjeno. (Kakošen naj bode društveni zbor, naj poskusim v naslednjem razodeti.) Društvo postavi si namen, in doseči ta namen je naloga vsem družbenikom, ki po svoji individualni moči prevdarjajo vsem enako važen predmet, ter skupno presojujejo, vspehe v celoto povežejo in ž njimi poljubno razpolagajo. Tako se naglo doverši, kar bi samec po dolgem trudu še le dosegel. Obsežek vspeha mora po večem številu sodelavnih faktorjev tudi

veliko veči biti. Važnost združevanja je toraj jako pomenljiva in velika, in ne sme se je prezirati.

A ne samo telesna vdeležba že zadostuje pojemu združevanja; treba je, da se društveni namen z vso dušno močjo pospešuje ter k rešitvi napotuje. Tim hitreje se pa to izpeljuje, čim bolj zdrav duh živi med družabniki, čim bolj je reprezentovana duševna zrelost, bistrournost ali inteligencija med njimi.

Združijočih se udov prva dolžnost je, bistriti si svoj um, nabirati si zrele tvarine, ter z oboroženim umom stopiti v boj, da je zmaga sijajna in slavna. In kdor se izobražuje, kuje si najboljše vojno orožje, ktero mu ne bode nikdar odreklo.

Na vojnem polji navdušuje pogum in serčnost načelnikova vso četo. Mogočno poteguje seboj neodločneže in jih stori hrabre. Enako učinijo zbori navdušenost za stvar, po družnikih zastopano. Nikdar človeka tako k delavnosti ne nagibuje, kakor če vidi, da se njegovi tovarši poganjajo z vso gorečnostjo in bistrournostjo za društveni poklic. V persih vseh pričujočih razlega se mogočno spodbudajoči glas: „Zadosti je dušnega spanja, naprej, naprej naj hiti tvoj um“! In kdor tega svarila v sercu ne bode pustil nikdar vtihniti, ta ne bode duševno zaostal, povzdignil se bo in stopil v versto prvih poganjalcev. Ko si društvo na ta način izverstnih moči pridobi, bode tudi društveno delovanje navdajala bistrournost in duševno zrelost. Zbor bode nujni uzor!

Če kdaj, tako je treba zdaj, ko mlada rastlina nove šolske ustave čverste korenike poganja in se po svojem zdravem življu sme nadejati krepkega debla z najplodonosnejim verhom, z največo navdušenostjo zastopati na perutih prostosti razvijajočega se šolstva. Vsaka merzlota in malomarnost bi spodkopala in razrušila temelj velikanskemu poslopju, kterege zidati imamo mi čast in sveto nalogo. Izročen nam je voz do sijajne prihodnosti; kdo toraj ne bode s krepko roko, z vnetim srcem prijel za oje, ter pomagal krasni voz po začetem tiru voditi?

Navdušenost je najkrepkejši jez proti surovim napadom sovražnih moči, ki se trudijo staro stališče zaspane preteklosti zopet vterditi, ki bi menda še bolj žalostno bilo, nego poprej. Da se toraj onim protivnim žugajočim časom kot skalnata falanga (vojna versta) zoperstavimo, treba je silno, in čas to od nas tirja, da si učitelji in šolski prijatelji goreče pod roke primejo in se tega oklenejo, kar se je do sedaj z velikimi težavami pridobilo. Navdušenost naj nas veže toraj na društvo, naj nas žene k zboru, naj nas vodi pri razgovorih, pri sklepih, naj odžene vso omahljivost in plašljivost, kedar gre izpeljavati društvene namere in vredbe.

Jutranja ura, zlata ura! pravi pregovor. Mi pa rečemo: zborova ura, zlata ura! Vsaj je vse, kar se pri zboru objavlja, največje vrednosti, ker postane duševna lastnina vseh nazočih. Naj se toraj pri zboru izprazne košarica najbolj preskušanih pozvedeb, najbolj uspešnih sredstev za podučevanje, najkoristnejših resnic. Kolikor več tako vrednih doneskov se nakupiči pri taki priliki, toliko več in bogatejši je delež slehernega društvenika; vsak duševni pridobitek je pa boljše bogastvo, nego minljivo telesno ali materialno premoženje. In če po svetnem blagu tako poželjivo roke spenjamo, ali naj bi ne odpirali dragih zakladov človeškemu umu, ki hrepeni vedno po duševni hrani. Vsak trenutek zbora naj deležniku korist prinaša, in on naj skupno pazi, da se mu nobeno zernce ne zgubi; zborovanju odločeni čas porabil se je kot zlati čas. (Konec prih.)

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

14. Ravnali so se po naznanjenih pravili mnogi pisatelji slovenski, ki so bili prijatelji Metelkove slovnice, toda ne tako neprijatelji njegovih čerk — Metelčice. Med temi je bil posebno A. Albrecht (roj. v Idriji 1782, tedaj v Ljubljani kanonik in stolni župnik, u. v Novomestu prošt l. 1848), kateri se je neki hudo poganjal zoper nove Metelkove čerke (v Südsl. Lit. I. 42). Prepirali so se nekaj let le bolj med seboj, v družčinah, po šolah.

Pervi pa, ki se je očitno, vendar ne s pravim imenom, vzdignil zoper Metelčico, je bil Horatius t. j. Dr. Jakob Zupan (r. 1785 v Prevojah na Berdu, u. 1852 v Celovcu). „Carinthia“ v Celovcu prinese l. 1831 v št. 20 iz njegove roke spis: „Cyrillisirung des windischen Alphabetes“. Dva tujca (Leopold in Carl), ki se učista slovenskega, najdeta, tako popisuje šaljivo, na sprehodu brez naslova bukvice, v katerih pa ne poznata vseh čerk. Serbske niso, ruske tudi ne, pravita; kar zadeneta na pisatelja tega sestavka kateri jima pové, da so to Potočnikove sv. pesmi, pisava pa da je Metelčica; prvi naslednik njen je Zalokar, drugi Potočnik; več se jih — ukljub vsi svoji doslednosti — ni mogla doslej pridobiti, tako terdo se Kranjci deržijo stare navade. Prav imajo, pravi prvi; čemu kaziti lepo latinico! Ne Dobrovsky, ne Kopitar, veljaka slovanska, nista si upala naznaniti Metelčice; hvaliti je menda ne moreta, grajati nočeta, da malemu slovstvu ne škodujeta. Prav pa bi bilo, da si primerno pomnožijo Kranjci latinsko pisavo. Kaj še, pravi

drugi; to ni lahka reč. In če si jo Kranjci tudi pomnožijo, kako se more usiliti Nemcem, Francozom, Talijanom, Angličanom. Na Kranjskem se utegne prijeti; uči se je mladina v vzglednih šolah, vadijo se je v bogoslovnih duhovniki. — Bolje bi ne bili mogli pričeti; le škoda, da se tako malo gleda na lepoto. Dokler tega ni, naj bi se novim čerkam nasprotvalo. *Versate diu — Horatius.*

Koj v 25. l. odgovori na to J. B. t. j. Jož. Burger, tedaj naj gorečniji Metelkovec. Metelčica nima le dveh naslednikov, pravi, sej so znani pisatelju oni trije, ki so skladali slovenski katekizem; razun teh so že mnogi mnogi, ki pisarijo v Metelčici, pa se nočejo očitno imenovati, ne le po Kranjskem, tudi po Štajerskem in Koroškem. Če po obliki čerke niso lepe, sej se dajo olikati, kakor so se polagoma olikale tudi latinske. Take poprave abecedne so že davno želeli; Metelko jo je popravil. Kopitar je hvalno naznanil Metelkovo slovnico v „*Saf. Geschichte der slav. Spr. u. Liter. nach allen Mundarten. Ofen. 1826*“, kjer v „*cyclus grammaticarum symphonarum et lexicorum symphonorum*“ razun česke (Dobrovsky), ruske (Puchmayer) in slovenske (Metelko) želi še primerne poljske in serbske. Da se čerkam zlejša oblika, za to si prizadeva Metelko, kar more in utegne. Čemu nasprotovati! Sej se vé, kako se počasi navada popravlja; čakamo take poprave že od Popoviča. Kdor noče v vodo, se plavati ne navadi itd.

Nato se oglasi spet J. Zupan v 32. l., kjer mnogo piše o pravopisih, o čerkah, o *x* (žabi) itd.; da pomanjkljiva abeceda ne opovira tolikanj slovstva, sicer bi Angličani imeli naj manjše, Uskoki pa s cirilico mnogo večje, kakor se različno izrekuje, naj se tudi različno piše. Čemu le množiti abecede, in ločiti Slovence po Dajnci in Metelčici. Učiti bi se mogli v prihodnje obeh, azbuke in abecede. Toraj vedno le abecede! Da sta bila zoper Metelčico Kopitar in Ravnikar, to je znana reč; ta pa, ki je z njima bil na Dunaju, se razklincevati daje za II. Cirila. Pustite nam lepo latinico! Nikarte prazne slame mlatiti! Upati je, da šolske poskušnje ostanejo le poskušnje. *Aetas animusquae virilis*

Commisisse cavet, quod mox mutare laboret.

Hor.

V 39. l. mu odgovori zopet J. Burger. Naj se reč pojasni na vse strani, pravi. Čerkam namen je, da enojne glasove znamenjajo enojno, da so med seboj razločne, nove latinskim v obliki primerne, da se lahko pišejo zderžema itd. Popolnoma ni nobena reč, vendar za to še ni zametovati. Kar tiče pravopis in čerke, zavrača na slovnico Kopitarjevo in Metelkotovo, kjer je o tem dokaj brati. Zoper pravila, po katerih se ravna Metelčica, tudi Ravnikar in Kopitar

nikdar nista bila. Branje se po njej mnogotero zlajšuje, in duhovni, kateri to reč najbolj pospešujejo, terdijo, da se otroci v enem letu navadijo bolje brati po Metelčici, kot po Bohoričici v treh letih. Nadjati se je, da se od tega odverniti dali ne bodo.

Ali — dali so se odverniti, in kdo bi si bil mislil, da bode prav tam, kjer se je bila pričela ta abecedna vojska, zoper Metelčico odločil jo Metelčice prvi prijatelj — Slomšek!

Pričela se je ta vojska v nekdanji Karantaniji (na Koroškem) v Karintiji l. 1831, kadar je na Kranjskem v II. bukvicah Kranjske Čbelice v zabavljici „Nova pisarija“ Fr. Prešern poprijemal presilno književno in нравno čiščenje (purizem) v prozi in poeziji po pravilih, ktere so dajali ter v djanji spolnovali Ravnikar, Metelko in nasledniki. Ločili so se tako slovenski pisatelji po duhu, ločili tudi po čerki. Eni so pisali v Dajncici, eni v Metelčici, eni pa, in teh je bilo največ, v Bohoričici na pr. Albrecht, Ziegler, Baraga, Veriti itd., ki so tako djanski podirali Metelčico. Kar pride v Gradcu na svetlo nova slovnica in nov slovar, spisal A. J. Murko, v Bohoričici. Ves vesel naznani to delo v „Carinthia“ štev. 10 l. 1832. pod naslovom: „Erfreuliche Erscheinung in der slowenischen Literatur“ Lubomir t. j. Slomšek. — Kakor skerbnemu popotniku na razpotji dober kažipot, pravi koj v začetku, se je vsem prijateljem in podpornikom slovenskega slovstva prikazal A. J. Murkotov slovar s slovnico vred. Silo treba je bilo takega dela že tujcem in domačinom. Lahko bode zdaj verlim slovenskim književnikom in zlasti po hudi abecedni vojski zelo žaljenim šolskim prijateljem in podpornikom, odpravljati nevgodne in same sebe podirajoče novotarije ter slediti hvaležno zaupanja vrednemu možu, kateri nam bolj v djanji kot z besedo kliče: Bratje, naprej po dosedanjem, s tako lepim vspehom venčanem tiru, do 300 let dobre pisave! Ne dajte se od te poti odverniti ne na desno, ne na levo. Le na tej se more vedoželjnemu ljudstvu dajati dokaj in dobre dušne hrane. Kaj pomagajo še tako popolni pravopisi, dokler nimamo v njih dosti bukev, in ni mož, ki bi tako pisovati hotli svoje dela v občno rabo, kakor nam dosedanja skušnja dokazuje.

Res je, da je tako imenovana starokranjska pisava pomanjkljiva in nepripravna; pa je nje poprava videti tudi prepozna in prezgodnja. Prepozna, ker imamo že precej ljudstvu prav koristnih bukev, katerih ne maramo pustiti le zavoljo čerkopisja. Za cirila ali notranjeavstrijskim Slovencem za Bohoriča bi bila mogoča bila. Zdaj se pa bralci večidel ne dajo pregovoriti, da je to, kar je novo pa nenavadno, bolje mimo starega in navadnega. Prezgodnja, ker jih je med jezikoslavci vendar le premalo, ki bi sprejeti hotli to preuredbo.

Ni še čas (*non dum hora est*) za taki vzajemni pravopis. Dokler možje, kakor Murko, Jarnik itd. pišejo po starem, nikarte begati učiteljev, nikarte ovirati slovstva. Bolje ob bergljah naprej, kot brez njih ne moči dalje. *Concordia minimae res crescunt, discordia maximae dilabuntur*, je djāl veliki cerkveni učenik Hieronim. Da bi k sercu vzeli si ta izrek največega učenjaka in jezikoznatelja tedanjega časa sedanji jezikoslovci in da bi ga ne skušali sami nad seboj po njegovi drugi, temuč po prvi polovici. Oni gotovo dobro mislijo; ali ta resnica naj bi jih prinagnila k velikodušnemu sklepu, zavoj dobre stvari pustite to poskušnjo za zdaj, da vgodniši čas (*plenitudo temporis*) temu početju prinese vgodniši vspeh. (Pim. tudi o tem A. J. Murko's *Sprachlehre*, Vorr. S. XII — XV.)

Nepriistranski slovenski jezikoslovci pa bodo vsi zmožnemu spisatelju omenjenih del hvaležno podali roke ter rekli soglasno: Med abecedami volimo mi tisto, ktera nam najboljše služi t. j. mi ostanemo pri stari abecedi (Bohoričevi)!

Pervi splošni hervaški učiteljski zbor v Zagrebu.*)

(V zboru zapisoval Ljud. Tomšić.)

(Dalje.)

Fabković poroča zboru o sklepih predseje, ki je sinoči volila predsednika, podpredsednika i. t. d. Po teh sklepih priporoča torej glavnemu zboru v imenu predseje g. Ivana Filipovića, učitelja mestne glavne šole na kaptolu v Zagrebu za predsednika; za podpredsednika g. g. Mihata Stojanovića, nadučitelja v Zemunu in Štefana Buzolića, ravnatelja učiteljskega obrazovališča v Zadru; za tajnike Truhelko, učitelja mestnih šol v Oseku, Devića in Kneževića, učitelja iz vojaške granice za redatelje zbora pa g. g.: Cunića, Irgolića, Ivkanca, Kobalia in Kutena. Zbor je to volitev z živahnimi živio-klici potrdil.

Filipović se zahvaljuje na časti predsednika ter prosi zbor, da bi to zahvalo ob enem tudi od strani podpredsednikov na znanje vzeti hotel. Ako se le za 1 leto nazaj postavimo, gotovo moramo vsi, kolikor nas je tukaj, priznati, da si nihče splošnega hervaškega učiteljskega zbora ni nadjal. In glejte, vendar smo ga z zložnim delovanjem prisedili in sicer tako, kakor se sami nadjali nismo. K temu zboru pripomoglo je naše rodoljube, visoka vlada, mestno za-

*) V zadnji številki „Uč. Tov.“ naj se bere ime vladinega komisarja Jurković, ne pa Justković.

stopstvo, naše težnje in pa uradna ljubezen drugih narodov. Vidite tedaj silno moč idej! Premagali smo vse ovire, ki so bile našemu zboru na potu in z idejami, ktere prihajajo od svetosti interesov sestali smo se tukaj, z idejami, ktere se tičejo našega naroda, ktere moramo pripeljati do slobodne narodne šole, ker brez slobode ni slobodnega duha, a brez slobodnega duha si človeka v pravem pomenu besede ne moremo misliti.

S tem zborom pokazati nam je pedagogičko solidarnost z drugimi narodi. In to smo tudi srečno in povoljno dosegli, ker celó republikanska Švajcerska in silno veliko telegramov iz vseh strani dokazuje nam, da smo na stezo stopili, po kterej zamoremo priti do prave omike naroda našega. Sicer je vprašanje težko, ali bomo mogli doseči to, kar se od nas nadjajo vsi bližnji narodi; no jaz mislim in se trdno nadjam, da tista medsebná ljubezen, ktera nas je tukaj v tako silnem številu zbrala, tista ljubezen premagala bo vse. (Burni živio.) Odložimo tedaj vse strasti in imejmo le omiko pred očmi, potem pa ne pozabimo, da se le za slobodno narodno šolo boriti imamo! (Živio.)

Buzolić (duhoven): Slavna gospoda! Ko sem jaz in moji tovarši dobili povabilo na ta zbor, spoznali smo za svojo prvo dolžnost, da sodelujemo pri tem hrvaškem zboru, ker tudi mi smo list naše gore. Takrat mi pač ni bila v mislih ta čast, s ktero me je slavni zbor, izvolivši me za podpredsednika odlikoval. Dalmacija, od koder jaz med vas pridem, tuguje že 400 let pod tujim jarmom, vsako mestice v našej Dalmaciji je hram Vile pevkinje, ali žalibog! okovan v mrtvilu, ktero se je še le zdaj buditi začelo. Hrvatje smo, a nič družega nočemo biti. Če nas tudi imé deli, zato čutimo v sebi vendar le hrvaško kri in hrvaško čuvstvo. Torej ta čast, gospoda moja, ki ste mi jo skazali, ne pripada mojej osebi, ampak zemlji, ktero jaz tukaj s svojimi tovarši zastopam. Zagotavljam Vas, da Vam ne bode žal, da ste k svojemu delu sestrico Dalmacijo za pomočnico prizvali. (Živio.)

Filipović stavi zboru vprašanja, ki jih je centralni odbor za razpravo predseji priporočal. Predseja je enoglasno štiri prva vprašanja glavnemu zboru za razpravo predložila. Ta vprašanja so:

1. Kaj je cilj (zvrha) narodnej šoli v sedanjem stoletji in kako bi se imele njene zunanje razmere vrediti?

2. Da narodna šola svojemu cilju more zadovoljiti, kakošno naj bo njeno notranje vstrojstvo?

3. Kako je pri dobro vredjenih narodnih šolah imajo učiteljske obrazovalnice osnovati?

4. Ktere dolžnosti in pravice so najglavniše za narodne učitelje?

Predsednik vpraša zbor, če sprejema v razpravo ta štiri vprašanja in pa poslovni red, po katerem se imajo pretresovati omenjena vprašanja. (Zbor pritrdi.) Potem predsednik naznanja zboru, da je poročevalec o 1. vprašanju g. Ljudevit Modec, učitelj mestnih šol v Zagrebu, ter ga pokliče, da poroča zboru o svojem izdelku.

Modec. Najpoprej omenjam, da se beseda „pučka škola“ z besedo „narodna škola“ zameni, ker izraz „narodna“ ima obširnejši pomen. (Živio.) Narodna šola obrazuje narod v njegovej celosti in kod takošna, je inštitut novejšega časa. Pripoveduje razločno o starih narodih, posebno o Grkih in Rimljanih, ter dokazuje, da niso poznali narodne šole in da ravno to je bilo vzrok raznovrstnim vrajam, ki so v navodu vladale. Tudi srednje stoletje ne pozna še pravih narodnih šol, da srednji vek je v tem obziru še manj storil od starega. Malo se je ta čas govorilo o omiki; mislilo se je, da je človek le sredstvo s kterimi se dosežejo sami cilji. Bile so v tistem času šole posamesnih stanov ali kast. Narodna šola, kakoršno danes vidimo, je zavod novejšega časa. Med zunanje šolske razmere prišteva govornik: zidanje, vzdrževanje, vodstvo in nadzor šole. Po božjih in npravnih postavah imajo starši prvo dolžnost, za gojitev svojih otrok skrbeti. Dober napredek zahteva pa temeljitega poduka, a starši ne morejo sami dajati te dušne hrane svojim otrokom, tukaj je treba tedaj en del te pravice odstopiti učitelju kot svojemu namestniku, ki izvršuje le pravico staršev. Tudi starši ne morejo dostatne pomoči dajati učitelju, zato so prenesli to pravico na več družin skupaj, t. j. na sosesko. Ker pa tudi soseska ni suverena, nego je le mali del velike soseske, kterej pravimo država, je potrebno, da država, ktera skrbi za vse očitne interese državljanov, tudi ima neko pravico do narodne gojitbe, a to je verhovni nadzor nad šolo. Kjer soseska ne bi vestno skrbela za omiko svojih otrok, tam ima država priteči v pomoč in s svojo oblastjo odstraniti vse zapreke narodnej omiki. Kakor se mora potreben priznati nad sosesko verhovni nadzor države, ravno tako bi ne bilo nikakor v interesu narodne omike, ko bi se narodna šola izročila brezpogojno v vladine roke. Soseska naj tedaj šole povzdiga, jih vodi in ravna, a vlada naj jih nadzira. (Burni živio.)

Govornik bere 12 resolucij, ki jih je v tem predmetu kot poročevalec sestavil, ter prosi zbor, da bi jih vzel za podlago generalne debate.

Dr. jur. Napoleon Špun obravnava v dolgem govoru 1 tezo iz juridičnega gledišča. V svojem govoru o razmeri države proti šoli

najpoprej omenja cilj države. O tem cilju se je vsakovrstno mislilo in govorilo; stari filozofi, največ Plato, spoznavali so cilj države za enak cilju vsega človeštva. Ta ideja zdí se nam v prvi mah lepa, ali je vendar pomanjkljiva, a največi pregrešek je v njej zato, ker uničuje vsako individualnost, negira človeka za slobodno bitje in zavira slobodno misel. Taka misel, o cilju države namreč, morala je v teku časa, pri splošnem razvoju znanostih, naleteti na živahen odpor in ta odpor našel je najjasniši izraz v filozofiji Emanuela Kanta, kateri je zunanjo slobodo človeka postavil za najvišji princip. Učenost si je dosti truda dala, da ta dva nasprotna principa zravna. Država mora biti organizem, v katerem ima vsaki član sredstvo in zasebni cilj; delovanje države mora začeti tam, kjer bi bile moči posamesnih ljudi, ali sosesk nedostatne. Kakor povsod, tako je tudi z obzirom na šole. Nauk in podučevanje ne more biti neposredna delavnost države; država ne podučuje, ona ne vpliva aktivno v šole, ampak daje le sredstva in pomaga, kjer je pomagati treba; nauk mora biti popolnoma sloboden, le tistega se ne sme storiti, kar država prepoveduje. Soseskam pripada največa skrb na šolo, a državi pripada le vrhovni nadzor; država ima skrbeti za sposobne učitelje, ali vendar ne sme svojevoljno imenovati soseskam učitelja, — to bi bilo nevarno tutorstvo nad sosesko. Soseski pripada pravica, da si učitelja zbira. Pa če se že vnanji vpliv države mora le nadzoru dopustiti, ta notranji vpliv države nad šolami nima prav nikakorsnega pomena — zato naj ga tudi ne bo. (Živio.)

Stojanović: Po tako učenem govoru težko je kaj reči. Jaz se popolnoma vjemam s poštovanim gospodom predgovornikom, le to bi pridjal, da narodna šola mora tudi značajnost in religioznost svojih gojencev imeti pred očmi. Tukaj mislim vsacega brez razlike, bodi si možko ali žensko. Pazi naj se posebno na gojitev ženske mladosti, ker matere so prve učiteljke svojih otrok. Človek sploh brez značaja je najhujše bitje na tem svetu, on ne more biti veljaven mestjan. Tedaj še enkrat prosim, da se posebno pri vstanovitvi pedagoških principov ozira na ženski spol.

Dević (iz Makarske): Jaz mislim, da bi se resolucija ena za drugo obravnovala. (Dalje ga ni bilo razumeti.)

Brletić (iz Senja): Ko bi me kdo vprašal, kdaj sem bil najsrečniši na svetu, rekel bi ponosno, da ravno zdaj. Junaški narod naj sliši naš glas te tri dni. Videlo se bo, da hočemo rajši propasi, nego še dalje ostati brez vredjenih šol. Naloga naroda je, da si sam naobrazuje duh in srcé, a šole so hrami svetlosti, v kterih se dela za tako naobraženje. (Govornik začne jezno govoriti o malej plači učiteljev. — Vpitje: na stvar! na stvar!)

Nadzornik šolski naj bo le tak, ki je autropolog, pa ki je z dušo in s telesom pravi, koreniti Hrvat . . . V ostalem se s poročevalcem vjema.

Predsednik: Tukaj imamo predlog, da pridemo iz generalne na specijalno debato. Prosim, kdor je zato, da se generalna debata dovrši, naj roko vzdigne. (Večina.) Predno se specijalna debata prične, naj se za odmor priobčijo telegrami, ki so ravnokar došli.

(Tajnik bere telegrafičke pozdrave in sicer iz Budeča, Prage, Kraljevice, Dubrovnika, sjezdu učiteljev praških, Užice v Srbiji, Dalmacije, Valjeva [Srbija], Königggrätza, Loznice, Kruševca, Belgrada, Horovice, Aleksinca, Votic, Negotina, Zadra, Brücker Lehrervereina, Lomnice, Paduvica, varaždinskih toplic, Prelovca. Vsaki telegram je bil z živahnim živio-klici sprejet.) (Dalje sledi.)

Občni zbor učiteljskega društva za Kranjsko.

Učiteljsko društvo imelo je 27. preteč. m. svoj občni zbor, h kateremu se je sešlo mnogo (120) učiteljev iz Kranjskega. Ob 9. pričelo se je v mestni dvorani zborovanje vpričo preč. g. c. k. dež. nadzornika dr. A. Jarca, mil. prošta g. dr. J. Zl. Pogačarja, g. mestnega župana K. Dežmana in mnogo drugih gg. gostov iz Ljubljane in tudi iz Zagreba (gg. Filipoviča, Fabkoviča, Modeca i Ljud. Tomšiča). Pervosednik A. Praprotnik prične zbor s tem - le ogovorom:

Slavna skupščina! Mili bratje učitelji!

„Izobraževanje, omika“ je kermilo sedanjega veka, in naj perva in važnejša naloga vsakega znanstvenega društva, in sploh naméra vsakega národa je omika. Do omike pelje pa samo ena pot — in le eno sredstvo je, ki služi k dosegu tega vzvišenega namena — to je: podučevanje in vzrejevanje mladine. Oboje to daje dobra ljudska šola. Dobro ljudsko šolo pa stvári učitelj. Mi, gospoda moja, (ponosno smemo reči) smo, ako zvesto spolnujemo dolžnosti svoje, v prvi versti kažipoti, in sredstva do omike. Brez učitelja ni poduka, in brez poduka ni omike. Omika je naj zlahtnejše in tudi naj močnejše ravnilo človeškega duha, ki se ustavi in zatreti ne more. Vsaki sovražnik učiteljev je sovražnik omike in sovražnik omike je sovražnik časa, človeštva in uma, in sovražnik samega stvarnika, ker prederzno podira njegove modre naredbe. Kdor prederzne se, omiki ustavlja, tega (naj bode še tako močen) potegne ga omika kakor dereča reka seboj, in ga potopí v mogočnem valovji; zakaj vsaka moč, ktera se ustavlja duhu časa, nima prave podlage.

Slavna gospoda, mili bratje! Danes snideli smo se v namen, da bi se posvetovali, kako bi naj boljše, varniše in gotovše hodili pot do omike. Imevši pred očmi to sveto nalogo priserčno pozdravljam Vas, ki razumete posel svoj, ki ste se z nami združili in prišli v našo skupščino. Dobro došli, mili bratje učitelji!

Prevdarjajmo danes svoje delovanje, in volimo si najboljša sredstva, ki nas vodijo pri važnem svojem poslu. Žlahtnimo domačo šolo, koristimo narodu svojemu!“

Za tím se bere poročilo o delovanji učiteljskega društva za Kranjsko od 22. sept. 1870 do 26. sept. 1871.

Odbor učiteljskega društva za Kranjsko je imel pretečeno društveno leto 8 sej, pri katerih so bile te-le bolj važne stvari na dnevnem redu:

- 1) Po sklepu občnega zbora določijo se pismene oblike pri pisnih čerkah v „Abecedniku“, in nasvet ta predlagal se je deželnemu šolskemu svétu.
- 2) Odbor naj po šolskem listu „Uč. Tovaršu“ razpiše darilo za kako naj boljše pismeno rešitev. Sklenilo se je, da naj se 50 gold. podari za naj boljše delo o naravoslovji ali fiziki za ljudske šole, katero naj bi obsegalo 2 do 3 tiskane pole. Obrok za pošiljanje rokopisa bil je do konec šolskega preteč. leta, in pri današnjem občnem zboru izplačalo bi se darilo 50 gold., kar pa ne bode treba, ker se, žalibog, od danes ni oglasil nihče, ki bi bil spisal knjižico o naravoslovji.
- 3) Ukrenilo se je, da naj se, kolikor toliko, izpolnuje naméra učit. društva tudi po §. 2. društvenih pravil, ki pravi: „Društvo bode svoje družabnike spodbujalo, da pismeno odgovarjajo na zastavljena vprašanja, ter jih tako vnelo za šolsko slovstvo“. V ta namen je odbor učit. društva v „Uč. Tovaršu“ 1. junija t. l. razpisal te-la vprašanja: a) Po kakšnem učilu ali po kakšni metodi ima začetni ali elementarni uk naj boljši vspeh? b) Kako naj se ravna s tistimi otroci, ki v šoli za drugimi svojimi tovariši zaostajajo v znanostih? c) Kako se jezikov uk naj bolje strinja s kazalnim podukom? Pismeni odgovori teh vprašanj naj bi se pošiljali do 1. sept. t. l. odboru, in naj boljši odgovori bodo se razglasili v občnem zboru. Vsa ta vprašanja je pismeno odgovoril g. Marka Kovšca, učitelj v Selcah.
- 4) Sklenilo se je, izdati „Učiteljski koledar“, za l. 1871., kateri bode zraven primernege koledarja za učitelje obsegal tudi naj važnejše šolske postave, šolske oblasti, imenik vseh učiteljev na Kranjskem z dodatkom rojstnega kraja in leta in službenih let; potem o društvu v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem in o učiteljskem društvu itd. Konec meseca februarja prišel je tedaj na svetlo prvi slovenski „Učiteljski koledar“, in razposlali smo ga vsem g. g. udom brez plačila, kar je društvu prizadjalo mnogo stroškov. Upamo pa, da se je s tem koledarjem vstreglo ne le učiteljem, temuč tudi drugim, ki se pečajo z ljudsko šolo in učiteljstvom.
- 5) Odbor je po naročilu gosp. ministra za bogočastje in uk (19. aprila t. l. št. 294) poročal o duševnem blagu ljudskih učiteljev na Kranjskem, ter je poskerbel, da se je zvesto popisalo vse, kar se je le moglo zvediti po dopisih ali po ustmenem sporočilu o slovstvenem ali sploh umetnem blagu krajinskih učiteljev.
- 6) Skerbelo se je za društveno sobo. Ker društvo ni moglo najeti si popolnoma svoje sobe, pa odločila se je v gostilnici pred mostom soba za učitelje, kjer so bili za čitanje pripravljeni vsi društveni časopisi in kamor so se v pogovor shajali naj več mestni učitelji in tudi učitelji z dežele, kedar so se hotli porazumevati s svojimi tovariši v mestu. Vsako sredo zvečer o zimskem času je bila v društveni sobi večerna zabava. Za vsaki učiteljski večer izvolil se je ravnatelj večera, ki je skerbel za petje, deklamovanje, za vedrilno ali podučno branje i. t. d. Prvi učiteljski večer začel je pervosednik; temu sledili so drugi odborniki in družniki, kateri so vsi po svoji moči skerbeli, da se je s prijetno, nedolžno zabavo združevala tudi kaka podučna stvar iz pedagogijskega ali sploh znanstvenega predmeta. Verstilo se je takih prijetnih in podučnih večerov deset, vsaki teden eden za drugim. Naj važniši znanstveni govori bili so: Dolžnosti sedanjega učitelja; pervotna ljudstva (odlomek iz zgodovine); vpliv obnebja na človeško hrano; ljubezen

k poklicu; slovenščina in nemščina; kako učence govoriti učiti; kako in kaj je treba brati; šola koristi vsakemu; o vzrejevanji mladine; sovražniki učiteljstva; učiteljev poklic; o umetnosti; o človeški kervi; o sv. Cerilu in Metodu (iz zgodovine). Verh vsega tega igrala se je še vesela igra iz učiteljskega življenja: „Ravni pot naj boljši pot“. Z vsemi temi govori verstilo se je lepo petje in včasih tudi strunina godba, kar so udje oskerbovali vse le s svojimi močmi. Tako se sme reči, da je učiteljsko društvo s temi učiteljskimi večeri pripomoglo, da smo tudi učitelji stopili velik korak — „naprej!“ Odbor je od dež. šolskega sveta dobil v pretres neko šolsko knjigo in od kmetijske družbe za enaki namen knjigo: der „Volksschulgarten“, o katerih je odbor naznanil svoje misli.

7) Časopisi, ki jih je društvo imelo v svoji sobi, in ki jih je po želji udov tudi na deželo pošiljalo, so ti - le: „Novice“, „Danica“, „Tovars“, „Vertec“, „Pravnik“, „Narod“, „Slovenski gospodar“, „Gospodarski list“, „Besednik“, „Primorec“, „Slovenski prijatelj“, „Školski prijatelj“ (hervaški), „Škola“ (serbska), „Oesterreich. Schulbote“, „Die Volksschule“, „Pädagogische Zeitschrift“, „Allgem. österr. Schulzeitung“, „Der Bund“ (Organ für Interessen der kathol. Jugend), „Verordnungsblatt“ (štev. 20).

Tudi učiteljska knjižnica pomnožila se je z nekaterimi novejšimi knjigami. Slavna c. k. vlada poslala nam je „Jahresbericht des Ministeriums für Kultus und Unterricht“; kupili smo:

„Anfangsgründe der Realien“ von Schubert, „Handbuch zur Ergänzung und Belehrung des Unterrichts in den Realien“ (2 dela), „Katechismus der Naturlehre“ von Spitzer, „Weltgeschichte“ in „Geografie“ von Netalička, „Niedergesäss-Lesebuch“, „Ambros Schreiblesefibel“, „Sammlung von Gesprächen und Briefen“ . . .

8) Ko so naši součitelji na Hervaškem v Zagrebu*) konec meseca avgusta t. l. napravili I. občo učiteljsko skupštino in izložbo, prizadjal se je odbor, da se je tudi več slovenskih učiteljev vdeleževalo tega zborovanja in krasne izložbe učilnih pomočkov. 9) Odbor preskerbel je za današnji občni zbor lepo izložbo učilnih pripomočkov, katero so g. g. Stegnar, Zima, Iv. Tomšič, Lapajne in še drugi prav okusno vravnali tako, da bode našemu društvu gotovo na slavo. Za neučitelje odločilo se je vstopnine po 10 kr. Iz tega se plačajo stroški za razstavo, čisti dohodki pa se dajo mlademu društvu „Šola“. Zvečer bode v Tavčarjevi gostilnici prva učiteljska beseda na korist društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem. 10) Ko se je izvedela vesela novica, da je Njihovo veličanstvo našega nekdanjega šolskega nadzornika slavnega dra. Franceta Močnika poslavi z redom železne krone, mu je po zgledu učiteljskih društev v sosednih deželah tudi odbor učit. društva za Kranjsko poslal slavno pismo, v katerem ga je izvolil za svojega častnega uda.

Društvo si šteje tudi v posebno čast, da so vanj stopili tudi slavni gospodje iz deželnega šolskega sveta, kar nam je porok, da si naše društvo tudi na vnanje pridobiva veljave in priznanja, kar naj nas spodbuja, da nesterpljivo delamo na korist našega šolstva in učiteljstva in s tem na blagor naše mile domovine.

(Prih. dalje.)

*) Pervosednik pozdravlja tudi g. g. goste iz Zagreba, in živio - klici doné jim do sobratov slovenskih.

O učiteljski plači. *)

Rajše bi učiteljem koj plače zboljšal, rajše jim podelil denarne podpore, ko bi jih mogel, nego o tem govoriti. Pa ker so že tožbe in prošnje dan danes sploh v navadi, naj še jaz za svoje sobrate malo besedi spregovorim.

Učitelji ljudski nismo duhovi, ki ne potrebujejo niti živeža niti obleke niti stanovanja; učitelji tudi nismo puščavniki, ki se živé od sladkih korenin in čiste vode; tudi ne moremo stanovati v sodu, kakor je storil znani gerški modrijan. Še manj pa nam zboljšajo naše revno stanje — dobre besede, ki se nam sim ter tje ponujajo mesto kruha, mesto boljše plače. —

Učitelji sedanjega časa nimamo kreposti gerškega modrijana in bogoslužnih puščavnikov. Edina naša čednost v tej zadevi bi bila „poterpežljivost“, ktera pa mora biti učitelju prirojena, kedar je med nemirno mladino, in kedar berači pri županu krajcarjev, in pri kmetu ovsa, ječmena, prediva itd.

Učitelji imamo marveč enako drugim omikanim stanovom, duhovnom, uradnikom i. t. d. mnogotere slabosti. Učitelj bi namreč rad vžival tako hrano, kakor gospod kaplan in kak gospod uradnik; učitelj bi rad nosil tem gospodom enako obleko; učitelj bi rad stanoval v tako čednih izbah, kakor jih imajo omenjeni gospodje. Tudi bi rad svoje otroke spodobno oblačil in jim potrebne izreže in poduka preskerbel. Mislim, da se učitelju ne bo očitalo prederznost, če to želi in če bi mu to kdaj storiti mogoče bilo. Smem terditi, da je učiteljski stan zelo tako imeniten, kakor je duhovski in uradniški. Ali se pa učitelji v tem smislu plačujejo?!

Pa poglejmo, kakošne plače imajo kranjski učitelji! Še naprej naj bode omenjeno, da okrog 100 kranjskih učiteljev dobiva svojo plačo samo v denarji, okoli 90 v denarji in biri, in morda 10 dobiva svoj zaslužek samo v biri.

Take-le plače imajo kranjski ljudski učitelji:

15	učiteljev	ima	100	—	150	gold.	na leto;
60	»	»	150	—	200	»	»
54	»	»	200	—	250	»	»
58	»	»	250	—	300	»	»
40	»	»	300	—	350	»	»
21	»	»	350	—	400	»	»
9	»	»	400	—	450	»	»
4	»	»	450	—	500	»	»
4	»	»	500	—	600	»	»
3	»	»	600	—	700	»	»

Plača je vzeta po večem iz „fasijonov“.

(Dalje prih.)

Književstvo.

Prišla je na svetlo knjižica „Kranjsko šolstvo“. Spis. J. Lapajne, učitelj v Idriji. Zapopadek njeni je: predgovor, šolsko nadzorništvo, kranjsko ljudsko šolstvo konec šolskega leta 1870/71, ljudsko šolstvo po drugih deželah, o novejših šolskih postavah, vladini predlog o pravnih razmerah ljudskih učiteljev. — V tej knjižici gosp. pisatelj z natančnimi in naj več s prav zanesljivimi črticami črta sedanje kranjsko šolstvo in razodeva mar-

*) Iz Lapajnetove knjižice „Kranjsko ljudsko šolstvo“.

Vredn.

siktere hude rane našega še zapuščenega šolstva. Dobiva se pri Giontinetu v Ljubljani in pri pisatelju v Idriji po 30 kr. Čisti dohodki pri razprodajanji te knjižice so namenjeni društvu „Šola“.

Delce posvečeno je slavnemu c. k. deželnemu šolskemu svétu za Kranjsko. Učitelji kupujte to znamenito knjižico!

Tudi je na svetlo prišla čversta popotnica pod imenom „Spomin naše dobe“. Zložil in poklonil deležnikom učiteljskega zbora dne 27. in 28. septembra 1871 g. F. Stegnar. Prodaja jo gospod skladatelj po 10 kr. Gotovo nam bode ta popotnica sladki spomin naše (Bog daj, dobre) dobe.

Šolsko obzorje.

Iz Goriškega. Iz vsake kronovine naše države se čuje še kak glas o šolstvu, le v naši deželi je vse tiho. Vsak si bode torej mislil, da gotovo so že šole prestrojene, učitelji dobivajo plače kakor zakonik in zaukaz za avstr. ilirsko Primorje veleva, in da od duhovske strani se ne napravlja nobene opozicije novi postavi, kakor se to godí po drugih kronovinah. Kar I. i II. zadeva se — žalibog — še ni vresničilo; o III. se mora reči, da do sedaj se še ni čulo, da bi dohovstvo v javnih zborih novo šolsko postavo grajalo, če se pa to na skrivnem godí, to ne vemo. Iz ptujskega okraja se nam pa poroča, da je bil 9. jul. pri sv. Lovrencu v Slov. Goric. zbor tamošnjega kat. pol. gospod. narod. društva, pri kojem se je razun gospod. in polit. rečeh tudi o prenapredbi nove šolske postave govorilo in sklepalo. V peticiji, ki naj se visoki vladi predloži, zavoljo prenapredbe sedanje šolske postave, ste bili posebno zanimivi te dve točki:

Učiteljem naj bo dopuščeno opravljati tudi službo cerkovnika s pomočjo hlapca (!).

Šolnina naj se odpravi in srenjam prepusti učitelje plačevati in vsled tega tudi voliti (!).

Učitelji kako vam kaj dopadete te dve točki?

Taki ljudje hočejo, da bi še zmirej veljal pregovor: „Quem dii odere, paedagogum fecere“. Kteri iz med omikanih stanov opravlja dve ali tri službe, kakor je moral učitelj dosedaj to delati, da se je sam revno preživel, da bi bil mogel tudi družino pošteno preživeti pri tej dragini, o tem še ni govoriti. Vsem stanovom se je zboljšala plača; n. pr. uradnikom pri sodnijah, pri davkarijah, še celó žandarjev se ni pozabilo, ker ima prostak 300 gl., druga stopinja je 400 gl. in šikovnik (feldwebel) 500 gl. in zraven tega ima vsak se vé da prosto stanovanje i. t. d. Učitelj naj pa bode še cerkovnik, orglar, tajnik in jaz ne vem še kaj, ako se če preživeti. Naj bolj žalostno bi bilo za šolstvo in učiteljstvo, kar lahko vsaki sprevidi, ako bi srenjam, posebno na deželi, prepustilo učitelje plačevati in vsled tega tudi voliti, kakor se glasi 5. točka omenjene peticije. Učitelj bi moral, kakor popred konec leta svojo plačo okoli beračiti. Za kar so učitelji toliko let terkali, zdihovali in pričakovali, hočejo nekteri (?) vse vničiti. Po nesrečni vojski s Prusi se je jelo v Avstriji misliti na boljšanje ljudskega šolstva. Tudi Francozi so po nesrečni vojski s Prusi spoznali, da omika veliko premore k srečnemu vojskovanju, torej je poslanec de Laeretelle v francoskem zboru rekel, da naj se že vpelje od 1. nov. 1871 brezplačen in zapovedan šolski nauk po vsem Francoskem. — Pozor!

Iz Postojne. Neki F. K. piše v 35. listu „Novic“, da ima naj boljša služba na novovstrojenih šolah v Studenem, Oreheku, Matejuvasi in Temi 160 gold. letnega dohodka.

Ker bi se znal vsled tega neresničnega dopisa marsikdo, ki je mislil za to službo prositi, odverniti, se uradno daje na znanje, da ima vsaka gori imenovanih učiteljskih služeb zraven lepega, prostornega stanovanja, 300 gl. čistega letnega dohodka.

C. k. okrajni šolski svet v Postojni 29. sept. 1871.

Iz Ljubljane. 27. in 28. preteč. m. bilo je napovedano zborovanje učit. društva za Kranjsko, društva v pomoč učiteljem in njihovim vdovam in sirotam in društva „Šole“. 27. zvečer napravilo je učit. društvo za Kranjsko v Tavčarjevi gostilnici veliko besedo s petjem in z vojaško godbo. Zbralo se je čez 50 naj boljših pevcev učiteljev, kateri so svojo nalogo pod vodstvom g. Nedvéda z naj lepšim vspehom izvrševali. Več pesem se je moglo po večkrat ponavljati. Tudi vojaška godba je s svojimi domačinkami radost do verhunca povzdigovala. Ljudstva je bilo, da se je vse terlo, — kar je živa priča, da ljudsko učiteljstvo postaja zares ljudsko t. j., da ga čišla narod. Pervosednik učit. društva je pri tej priliki zbrano množino nekako tako-le ogovoril: Slavna gospoda! Pervikrat danes stopi na oder slovenski ljudski učitelj — ne skazovaje samega sebe, temuč blagi, sočutni nagoni kličejo ga na ta častni prostor pred slavno občinstvo. — Učitelj je prvi buditelj omike in izobraževanja narodnega. To je gotova resnica, a le malo jih je, ko bi se pri tem, ko se radostno spominjajo svojih milih mladih let, spominjali se tudi tistega moža, ki jim je vpihal prvo iskro do omike in morda položil prvi kamen do sedanje obilne sreče. Učitelj, star, onemogel mora večkrat milosti prositi pri tem, ki je bil pred malo časom njegov odgojenec, morda pravi vnemirec. — Učitelj popusti mile mu svojince, blago ženke in otročice. Zapuščeni moža, ki je ves čas svojega življenja daroval za to, da je izrejal mladi rod za deržine in narod, nimajo potrebne odgoje in oprave. „Svet je nevaležen“, pravi pregovor, in že Latinec je djal: „Kogar so bogovi čertili, so ga učitelja kerstili“. Hvala Bogu, da dan danes ljudskemu učitelju vzhaja svitlejša zarja. „Družba v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam“ nam je porok rumenega vstajočega soluca, in današnji večer nam je zlata priča, da slavno občinstvo čišla učiteljski stan, in da narod razume, kaj pravi naš pesnik: „Tudi naroda otes je slavnega čina poslopje“. — Verstilo se je še več napitnic in govorov, in še le čez polnoč razšli so se veseli vdeleževalci tega večera, ki bode gotovo v naj sladkejšem spominu ostal vsem učiteljem in njihovim prijateljem, ki so bili pri prvi učiteljski besedi. Hvala in slava bodi vsem, ki so tako ali tako pripomogli k tej dobroti svečanosti!

Prememba v učiteljskem stanu in razpis službe.

Gospodičina Eliza Škofic, učiteljica za ženska ročna dela v Idriji, pride za pomočno učenico ročnih del v c. k. izobraževališče za učenice v Ljubljano.

Učiteljeva služba na Koroški Beli (na Gorenskem) je razpisana. Prošnje se oddajajo pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Radolici do 10. t. m.

Današnjemu listu je pridjan Kazavec štev. 2, 2 str.

